

FI lausuntopyyntö VV

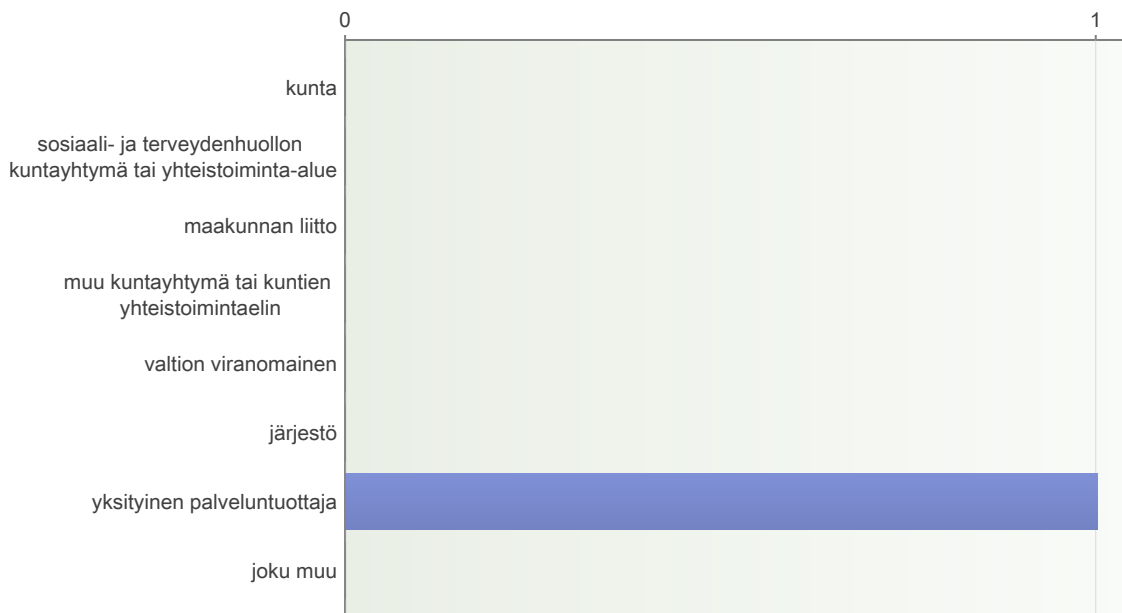
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Oral Hammaslääkärit Oyj	Minna Lönnqvist	Martin Forss, toimitusjohtaja, martin.forss@oral.fi, 0407796266		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

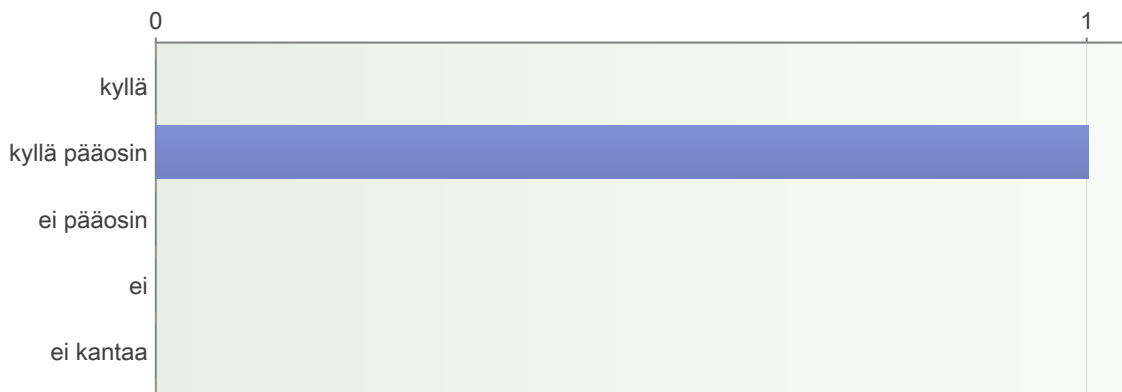
Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksella voidaan lisätä tasa-arvoa ja parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta suun terveydenhuollossa, jos mallia kehitetään nyt esitetystä mallista. Esitettyyn malliin liittyy näiden tavoitteiden näkökulmasta useita ongelmia. Esimerkiksi malli sisältää paljon epävarmuustekijöitä niin laadun, saatavuuden kuin kustannustenkin näkökulmasta. On epäselvää onnistuisiko malli luomaan alueellisesti kattavan toimijoiden välisen kilpailun, vai johtaisiko se sen sijaan pelättyyn kermankuorintaan. Erityisesti tuottajille mallista johtuvat kannusteet tulevat vaikuttamaan merkittävästi siihen, onnistutaanko mallilla parantamaan suun terveydenhuollon laatua ja lisäämään yhdenvertaisuutta. Uudistus lisäisi kuitenkin julkistalouden suun terveydenhuoltoon liittyviä kustannuspaineita, mikä yhdistettynä kapitaatioon on riski palvelujen laadulle, jos suun terveydenhuollon resursseja ei lisättäisi vastaavasti. Jos tavoitteiden saavuttamisessa epäonnistuttaisiin, esitetty malli voisi edelleen pahentaa eriarvoisuutta suunterveydessä ja suun terveydenhuollossa.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi ja palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden parantamiseksi mallia tulisi kehittää palvelujen saatavuutta ja laatua parantaen. Tämä tulisi tehdä vähentämällä julkisen ja yksityisen suun terveydenhuollon asiakkaiden omavastuiden nykyistä eriarvoisuutta. Näin voitaisiin korjata nykyinen epätasapaino, jossa julkisella puolella on saatavuusongelma, kun taas yksityisellä puolella on resursseja, mutta epäsuhtainen hinnoittelu rajoittaa hoitoon hakeutumista. Lisäksi tulisi siirtyä reaktiivisesta, korjaaviin toimenpiteisiin keskittyvästä suun terveydenhuollosta suun terveysongelmien ennaltaehkäisyyn. Tulisi myös implementoida suun terveydenhuollon palveluntarjoajien palvelulupaus, jonka avulla järjestelmän ohjausvaikutusta ja kustannustehokkuutta voitaisiin seurata ja kehittää edelleen.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

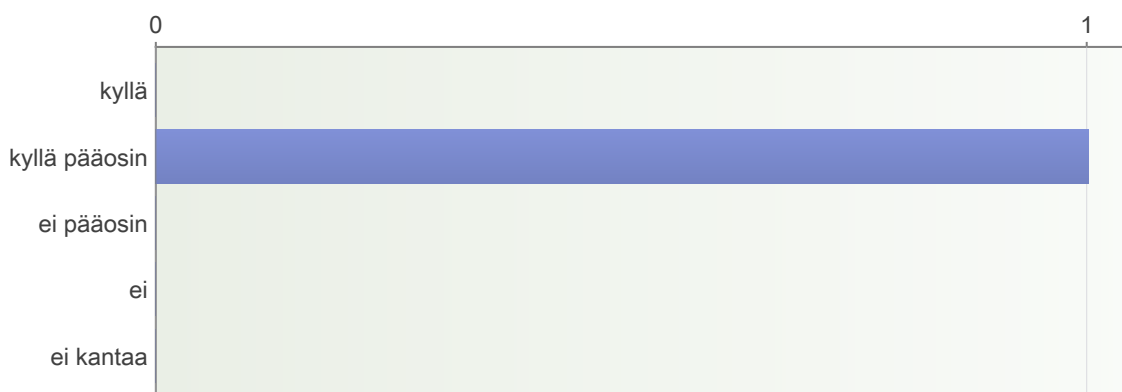
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus edistää tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin. Suun terveydenhuollon osalta asiakkaan sitominen palveluntarjoajaan määräajaksi (esimerkiksi vuodeksi) kerrallaan on kuitenkin tarpeeton heikennys nykytilaan. Tämä ei ole välttämätöntä uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja rajoittaa tarpeettomasti asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia tarvitsemiensa palvelujen hankkimiseen.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus edistää tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia hakeutua omaan tilanteeseen sopivaan suun terveydenhuollon palveluun. Suun terveydenhuollon osalta asiakasta ei tulisi kuitenkaan sitoa palveluntarjoajaan määräajaksi (esimerkiksi vuodeksi) kerrallaan. Tämä olisi heikennys nykytilaan nähden eikä ole välttämätöntä uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Se rajoittaisi myös tarpeettomasti asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia hakeutua omaan tilanteeseensa sopivaan palveluun.

Ei ole myöskään perusteita jättää yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoita valinnanvapauden ulkopuolelle. Sama koskee alle 18-vuotiaita. Valinnanvapaus lisäisi palvelujen saatavuutta ja asiakkaiden mahdollisuutta hakeutua omaan tilanteeseensa sopivaan palveluun, jos se soveltuisi myös opiskelijoihin ja alaikäisiin yhdenvertaisesti. Alaikäisten osalta valinnanvapaus lisäisi tehokkuutta ja toisi merkittäviä säästöjä erityisesti, kun vanhemmilla olisi mahdollisuus hankkia lapsen tarvitsemat suun terveydenhoidon palvelut joustavammin esimerkiksi työpäivän jälkeen (vrt. nykyinen keskittämiskehitys ja suun terveydenhoito lapsille tarjolla pääosin klo 8-16 arkipäivinä).

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

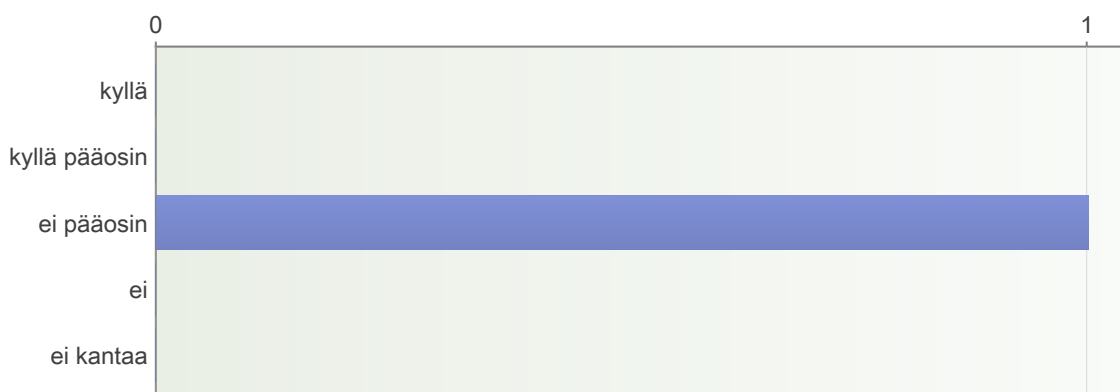
Ei vastauksia.

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollossa voidaan pitkällä aikavälillä saavuttaa kustannussäästöjä palvelujen laatua ja suunterveyttä vaarantamatta ainoastaan, jos palveluissa siirytään nykyisestä reaktiivisesta, korjaaviin toimenpiteisiin keskittyvistä palveluista suunterveyden ennaltaehkäisevään hoitoon. Korvausmallin tulee myös mahdollistaa riittävät ennaltaehkäisevät suun terveydenhuollon palvelut ja pidemmällä aikavälillä kustannustehokkaat palvelut. Esitetty malli ei todennäköisesti saavuttaisi näitä tavoitteita, vaan se johtaisi pelättyyn kermankuorintaan ja tarjottavien palvelujen laadun heikkenemiseen. Suun terveysongelmia voidaan kustannustehokkaasti estää säännöllisellä ennaltaehkäisevällä suun terveydenhoidolla ja uudistuksessa käyttöön otettavan mallin tulisi ohjata sekä asiakkaita että palveluntuottajia tällaiseen toimintamalliin. Uudistusten tulisi myös ohjata suun terveyspalvelujen tuottajia laatukilpailuun ja innovaatioihin, joiden avulla voidaan säästää kustannuksia tulevaisuudessa.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

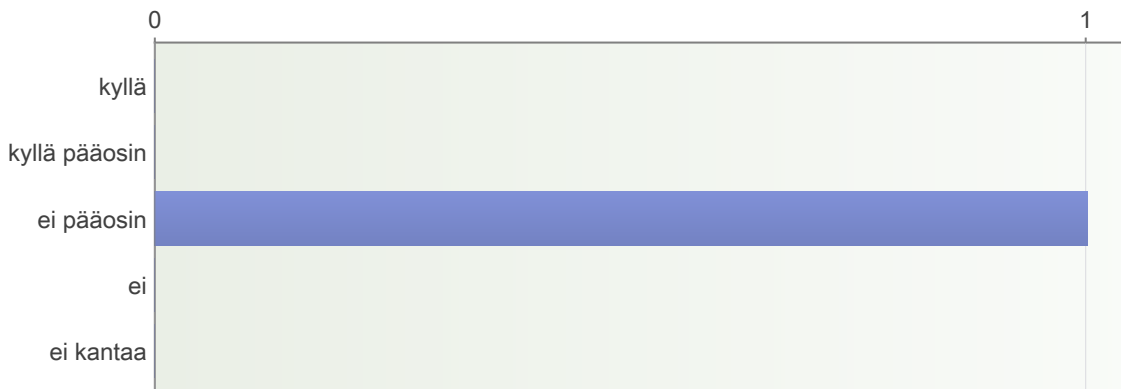
Ei vastauksia.

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty valinnanvapaus edistäisi toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, jos sillä saataisiin luotua todellista kilpailua palvelujen laatuun perustuen. Esitetty kapitaatiomalli vaarantaisi kuitenkin palvelujen laadun kehittämisen ja uusien innovaatioiden käyttöönoton suun terveydenhuollossa. Laatukilpailun syntyminen kannalta olennaisessa osassa ovat palveluntuottajille mallista syntyvät kannustimet. Esitetyssä mallissa keskeinen kapitaatio yhdistettynä suun terveydenhuollon lisääntyvään kustannuspaineeseen vaarantaisi tavoitellun laatukilpailun syntyminen ja kannustaisi sen sijaan ns. kermankuorintaan.
Mallia tulisi sen sijaan kehittää palvelujen saatavuutta ja laatua parantaen. Tämä tulisi tehdä vähentämällä julkisen ja yksityisen suun terveydenhuollon asiakkaiden omavastuiden nykyistä eriarvoisuutta. Näin voitaisiin korjata nykyinen epätasapaino, jossa julkisella puolella on saatavuusongelma, kun taas yksityisellä puolella on resursseja, mutta epäsuhtainen hinnoittelu rajoittaa hoitoon hakeutumista. Tasa-arvoisempi hinnoittelu mahdollistaisi kilpailun palvelujen laadulla ja investoinnit uusiin innovaatioihin. Se kannustaisi myös siirtymään reaktiivisesta, korjaaviin toimenpiteisiin keskittyvästä suun terveydenhuollosta suun terveysongelmien ennaltaehkäisyyn.

Osana uudistusta palveluntarjoajien tulisi myös sitoutua ns. palvelulupaukseen, jonka avulla suunterveyden nykytila kartoitettaisiin kattavasti. Tämä mahdollistaisi järjestelmän ohjausvaikutuksen ja erilaisten ennaltaehkäisevien toimenpiteiden kustannustehokkuuden seurannan ja kehittämisen edelleen.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Ei vastauksia.

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Ei vastauksia.

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Ei vastauksia.

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Ei vastauksia.

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Ei vastauksia.

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Ei vastauksia.

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Ei vastauksia.

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

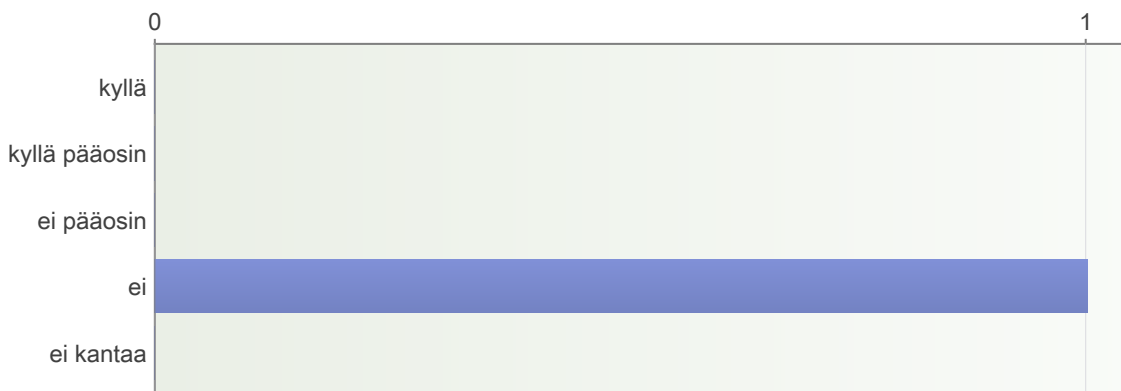
Ei vastauksia.

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista. 15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon palvelujen osalta esitetty kapitaatiomalli on monella tapaa ongelmallinen ja vaarantaisi sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen. Malli on nopeasti valmisteltu ja sisältää paljon epävarmuustekijöitä niin laadun, saatavuuden kuin kustannustenkin näkökulmasta. Siksi on ehdottaman tärkeää, että sitä pystytään kehittämään jatkovalmistelussa.

On todennäköistä, että esitys lisäisi julkisen suun terveydenhuollon kustannuspaineita. Nykyinen suun terveydenhuollon järjestelmä perustuu vahvasti aikuisväestön palvelujen omakustanteisuuteen ja uudistuksen myötä kustannuspaine siirtyisi asiakkailta yhteiseen sote-malliin. Lisäksi väestöpohjan vanheneminen lisää suun terveydenhuollon kustannuksia joka tapauksessa edelleen, sillä entistä useammalla iäkkäällä on hoitoa edellyttäviä omia hampaita. Näiden yhteisvaikutuksesta uudistuksen seurauksena julkisen rahoituksen piiriin tulisi huomattavasti aikaisempaa suurempi määrä hoidettavia hampaita. Uudistuksen yhtenä tavoitteena on hillitä terveydenhuollon kustannuksia, mistä syystä kapitaation on tarkoitus määritellä sitovasti suun terveydenhuollon palvelujen rahoituksen katto. Tällainen sitova kapitaatio yhdistettynä suurempaan, yhä kasvavaan kustannuspaineeseen olisi riski palvelujen laadulle, jos suun terveydenhuollon resurssit ei lisättäisi vastaavasti. Vaihtoehtoina olisi joko kustannusten tai asiakasmaksujen merkittävä korotus.

On epäselvää onnistuisiko malli luomaan alueellisesti kattavan toimijoiden välisen kilpailun, vai johtaisiko se sen sijaan pelättyyn kermankuorintaan, alihoitoon ja ongelmien siirtämiseen eteenpäin palveluntuottajan toimesta. Erityisesti juuri tuottajien kannusteet vaikuttaisivat merkittävästi siihen, onnistuttaisiinko mallilla parantamaan suun terveydenhuollon laatua ja lisäämään yhdenvertaisuutta. Tämä puolestaan liittyy suoraan huoleen järjestelmän lisääntyneestä kustannuspaineesta ja kapitaation riittävästä tasosta. Jos tavoitteissa epäonnistuttaisiin, esitetty malli voisi edelleen pahentaa eriarvoisuutta suunterveydessä ja suun terveydenhuollossa. Uudistukseen liittyviin epävarmuuksiin viitataan avoimesti myös hallituksen esitysluonnoksessa.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

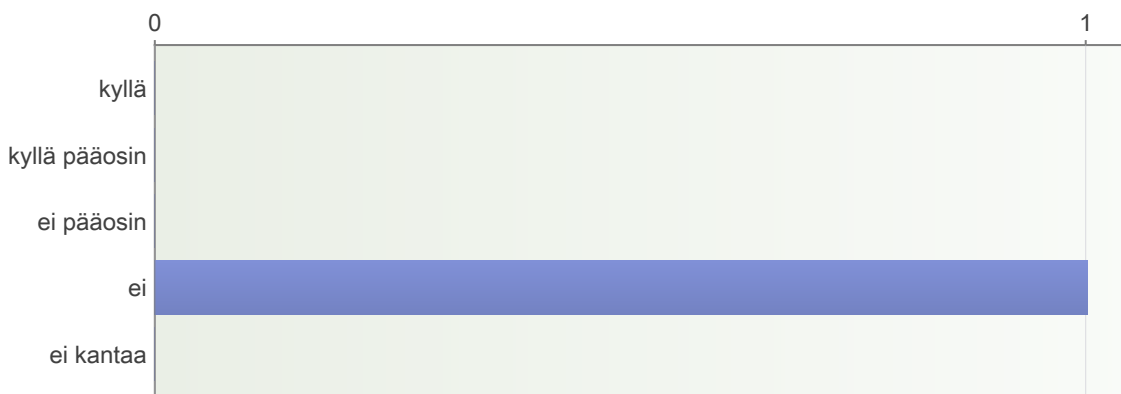
Ei vastauksia.

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon palvelujen osalta markkinoiden sekä kilpailun syntymisen kannalta ovat keskeisessä osassa palveluntuottajille annettavat kannustimet. On epävarmaa syntyisikö esitetystä mallissa alueellisesti kattavaa palveluntarjontaa, jossa käytäisiin aitoa kilpailua laadulla. Sen sijaan vaikuttaa todennäköiseltä, että malli kannustaisi ns. kermankuorintaan ja voisi johtaa sekä palvelujen saatavuuden että laadun heikkenemiseen.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Ei vastauksia.

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

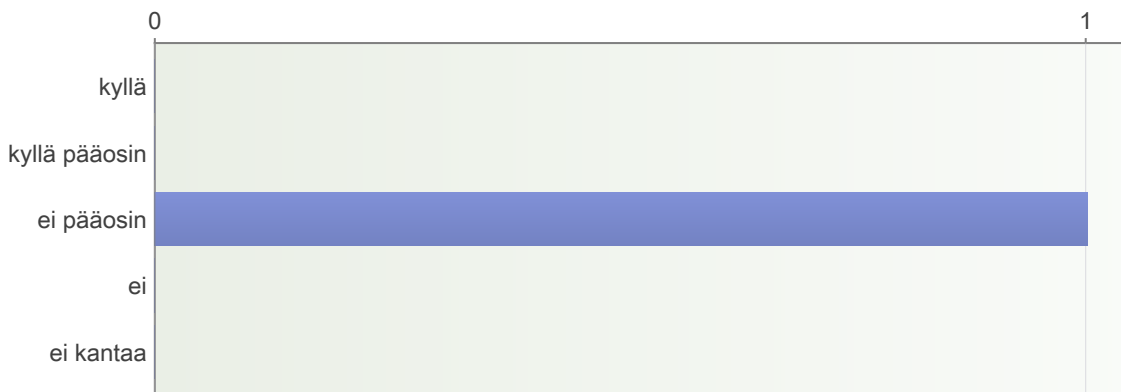
Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

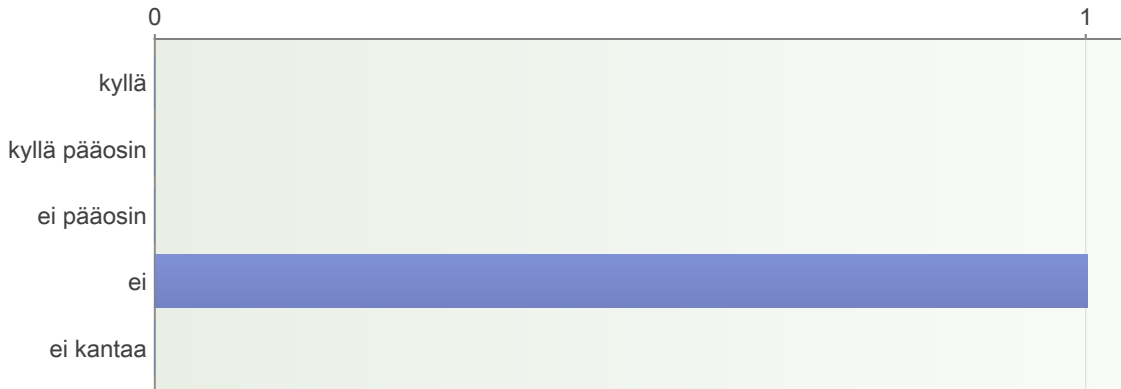
Vastaajien määrä: 1

- Hammashoidon näkökulmasta sote-uudistuksessa tulisi varmistaa suunterveyden ja suun terveydenhuollon laadun nostaminen Suomessa. Suunterveyden taso maassamme on tällä hetkellä huono johtuen suun terveydenhuollon palvelujen huonosta saatavuudesta ja liian vähäisestä ennaltaehkäisevästä hoidosta. Tästä syystä sote-uudistuksessa tulisi parantaa palvelujen saatavuutta ja siirtää suun terveydenhuollon voimavarojen painopiste nykyisestä korjaavasta ja reaktiivisesta lähestymistavasta ennaltaehkäisevään suun terveydenhuoltoon. Ennaltaehkäisevään suun terveydenhuoltoon investoiminen vähentäisi suun terveydenhuollosta aiheutuvia kustannuksia pidemmällä aikavälillä. Suun terveysongelmista tavanomaisimpia on helpompaa ja kustannustehokkaampaa ehkäistä ennalta, kuin hoitaa niitä siinä vaiheessa kun ne ovat ehtineet jo kehittyä suun sairauksiksi.
Hammashoidon näkökulmasta esitetty kapitaatiomalli vaarantaa palvelujen laadun sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä. Suomen suun terveydenhuollon kustannukset ovat väestön ikääntymisestä johtuen nousemassa joka tapauksessa ja esitetty sote-uudistus siirtäisi kustannuspaineita nykyisin pääosin asiakkaiden itse kustantamasta järjestelmästä julkisen rahoituksen piiriin. Nämä kustannuspaineet yhdistettynä kapitaatioon eivät kannusta palveluntuottajia laatukilpailuun vaan saattavat ohjata ns. kermankuorintaan. Kapitaatiomalli saattaa myös kannustaa kustannusten siirtämiseen myöhempään tulevaisuuteen, mikä todennäköisesti korostaisi entisestään reaktiivista lähestymistapaa, vaikka kansainvälisten kokemusten mukaan ennaltaehkäisevä suun terveydenhuolto on kustannustehokkain suun terveydenhuollon lähestymistapa pidemmällä aikavälillä.

Suun terveydenhuoltoa tulisi uudistaa luomalla todellista kilpailua kilpailuneutraalilla markkinalla julkisen ja yksityisen sektorin palveluntarjoajien välille. Aidolla valinnanvapaudella voidaan luoda suun terveydenhuollossa hyvä ja monimuotoinen järjestelmä sekä asiakkaiden että järjestelmän kokonaistehokkuuden näkökulmasta.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuten esityksessä useassa kohdin todetaan, sen vaikutukset ovat epäselviä ja epävarmoja mitä tulee suunterveyteen. Esitetty malli ei perustu riittävään analyysiin suun terveydenhuollon osalta. Tästä syystä suun terveydenhuollon uudistus tulisi toteuttaa Oral Hammaslääkärien esittämässä porrastetussa mallissa, jonka ensimmäisessä vaiheessa voitaisiin jo saavuttaa useita sote-uudistuksen tavoitteita ja kerätä kattavaa ja riittävää analyysia uudistuksen loppuun saattamisen perustaksi.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.